

Årskonferansen 2021

Tilsynsprestenes tale og rapport

«Sammen i nåde» er temaet for denne årskonferansen. «Sammen» understreker den overbevisningen vi bærer på som en konneksjonal kirke om at vi er bedre sammen enn atskilt og at summen av det vi er, er mer enn enkeltdelene. «Nåde» understreker det som danner utgangspunkt og sentrum i en metodistisk forståelse av kristen tro. For når det skal sies noe karakteristisk om metodistisk teologi, så er nåde et nøkkelord. Vår lære og kirkeordning uttrykker det slik: «Nåde gjennomstrømmer vår forståelse av kristen tro og liv. Med nåde mener vi Guds betingelsesløse og kjærlige handling i menneskets liv ved den alltid nærværende Hellige Ånd.» Dette er vi til for å formidle – sammen.

Uenighetsfellesskap

Metodistkirken er ikke en homogen kirke. Vi har og vi verdsetter et vidt spekter av personlige synspunkter og arbeidsformer, som ikke nødvendigvis står i motsetning til hverandre, men som heller ikke lar seg profilere entydig. At dette innimellom skaper utfordringer for oss, bør ikke overraske noen.

Derfor gir det mening å tenke at Metodistkirken er det sosiologen Lars Laird Iversen kaller et «uenighetsfellesskap» - og at vi alltid har vært det. Iversen introduserte dette begrepet i boka «Uenighetsfellesskap. Blikk på demokratisk samhandling» i 2014. I boka er han særlig opptatt av det han kaller «verdiretorikken», antakelsen om at det er felles verdier som skaper fellesskap. Slik er det ikke, mener han.

Ikke alle grupper av mennesker er uenighetsfellesskap. Et uenighetsfellesskap består av mennesker som anerkjenner hverandre som legitime meningsmotstandere, som står i et slags skjebnefellesskap med hverandre, som har en reell uenighet mellom seg som ren avklaring av fakta ikke løser (diskusjonene om homofile og lesbisk plass i kirken er et eksempel på dette fordi det er noe vi har diskutert i mange år, men ikke blitt enige om) og som står overfor en prosess som med nødvendighet innebærer et valg av felles handling. Eksempler på uenighetsfellesskap er «offentligheten», en skoleklasse, et borettslag, akademikere innen et felt, lokalbefolkningen på et lite sted - eller en kirke.

Vi som tilhører Metodistkirken har en felles identitet som er forskjellig fra mennesker som ikke tilhører Metodistkirken. Det er noe som binder oss sammen og som gjør oss til ett fellesskap, atskilt fra andre.

Metodistkirkens lære og kirkeordning snakker både om vår felles arv som kristne og om metodistiske særtrekk (det følgende er hentet fra ¶ 102, når ikke annet er angitt):

Vår felles arv som kristne: Sammen med alle kristne gjennom alle tider og i alle nasjoner, har metodister en felles arv. Denne arven er det grunnleggende i vår forståelse av den kristne tro: «Metodister bekjenner den historiske tro på Gud, som ble menneske i Jesus Kristus til vår frelse, og som til enhver tid er virksom i menneskehetens historie ved Den hellige ånd.» «Våre forfedre i troen bekreftet det gamle kristne budskap som det er uttrykt i det apostoliske vitnesbyrd, samtidig som de anvendte dette på ny i sine egne sammenhenger.»

Metodistkirkens lære og kirkeordning peker på sju grunnleggende kristne bekjennelser som vi deler med andre kristne:

- Med kristne fra andre kirkesamfunn bekjenner vi troen på den treenige Gud – Faderen, Sønnen og Den hellige ånd.
- Sammen med alle kristne tror vi på frelsens mysterium i og ved Jesus Kristus.

- Vi deler den kristne tro at Guds gjenløsende kjærlighet virkeliggjøres i menneskets liv ved Den hellige ånds virke både gjennom personlig erfaring og i de troendes fellesskap.
- Vi oppfatter oss som en del av Kristi universelle kirke når vi ved tilbedelse, forkynnelse og tjeneste forblir i overensstemmelse med Kristus.
- Med andre kristne erkjenner vi at Guds rike både er en nåværende og en framtidig realitet.
- Vi deler med mange kristne kirkesamfunn en erkjennelse av Skriftens autoritet i trosspørsmål, den bekjennelse at vår rettferdiggjørelse kommer av nåde ved tro og den alvorlige erkjennelse av at kirken stadig har behov for omvendelse og fornyelse.
- Med andre kristne forkynner vi kirkens fundamentale enhet i Kristus Jesus.

Denne arven av felles kristen tro er blant annet uttrykt i vår salmesamling og liturgier, og i de økumeniske trosbekjennelsene.

Metodistiske særtrekk: I forlengelsen av dette understreker lære og kirkeordningen seks karakteristiske wesleyanske trekk, som Metodistkirken ikke nødvendigvis er alene om, men som er kombinert «på en kraftfull måte for å skape betydningsfulle uttrykk» for det kristne livet:

- Forutgående nåde: «...den guddommelige kjærlighet som omslutter hele menneskeheten og som kommer før alle og enhver av våre bevisste innskytelser.»
- Rettferdiggjørelse og visshet: «Vi anses for rettferdige for Gud alene på grunn av vår Herre og Frelser Jesu Kristi fortjeneste ved tro og ikke på grunn av våre egne gjerninger eller fortjeneste» (Metodistkirkens Religionsartikler - Artikkel IX). «Wesleyansk teologi understreker sterkt også det bibelske løftet om frelsesvisshet...»
- Helliggjørelse og fullkommenhet: «...fornyelse av vår falne natur ved Den hellige ånd, som oppnås gjennom troen på Jesus Kristus» (§ 104).
- Tro og gode gjerninger: «...gode gjerninger (...) utspringer fra en sann og levende tro» (Metodistkirkens Religionsartikler - Artikkel X).
- Misjon og tjeneste: «...personlig religion, evangelisk vitnesbyrd og kristen sosial virksomhet er gjensidig og styrker hverandre (...) Kjærlighet til Gud er alltid forbundet med kjærlighet til nesten, en lidenskap for rettferdighet og fornyelse i verdens liv.»
- Kirkens oppdrag: «Å gjøre mennesker til disipler av Jesus Kristus slik at verden forvandles» (§ 120).

Alt dette deler vi. Samtidig er vi forskjellige på mange måter: Vi har blitt med i kirken til ulike tider og i ulike lokale menigheter, som kan framstå svært forskjellige og som har gjort at våre tanker om hva kirken er og hva den står for, varierer veldig. Våre oppfatninger, om teologi, politikk og annet, er forskjellige, selv om vi alle forsøker å la Bibelen være rettesnoren i livet. Uansett om vi er teologiske tradisjonister eller progressive, konservative, karismatikere, lavkirkelige, høykirkelige eller liberale, henviser vi gjerne til og finner støtte for våre synspunkter hos Wesley. Allikevel er vi del av det samme fellesskapet. Vi er bundet til hverandre. Vi er avhengige av hverandre. Og nå står vi igjen i en situasjon der vi skal ta valg som ikke kan tilfredsstille alle.

Iversen er opptatt av at spørsmål om identitet og tilhørighet ikke er enkle valg. Vi velger ikke hvor, når eller hvilken sammenheng vi blir født inn i og mye av det som skjer med oss senere i livet gjør at vi blir kastet inn i nye fellesskap. For mange er det å være en del av Metodistkirken noe som man er født inn i og som er en del av ens bakgrunn og historie og som det ikke er mulig å velge bort. For mange er det å være en del av Metodistkirken i større grad et resultat av et bevisst valg i voksen alder, men det gjør ikke identiteten og tilhørigheten noe mindre.

Derfor er det alltid et spenningsforhold mellom den formelle forståelsen av hva en kirke er – en frivillig sammenslutning som vi velger å bli med i og være en del av – og realiteten på bakken – at identitet og tilhørighet handler om sterke og seige bånd, på godt og vondt. Om man har valgt dette selv eller har blitt kastet inn i det, er et gradsspørsmål.

Et av Iversens sentrale poenger, er at jo mer et gruppefelleskap er gitt heller enn valgt, jo viktigere er det å legge til rette for et fungerende uenighetsfelleskap. Derfor peker han på noen kriterier for hva som kjennetegner et godt uenighetsfelleskap:

- I et godt uenighetsfelleskap har alle mulighet til å bidra.
- Et godt uenighetsfelleskap er preget av trygge rom.
- Et godt uenighetsfelleskap er konkret og problemorientert i sin søken etter å finne løsninger.
- Et godt uenighetsfelleskap skiller mellom sak og person.
- Et godt uenighetsfelleskap er et lærende felleskap.

Trosfelleskap

Skapelsens mangfold, variasjon og kompleksitet er en gave fra Gud. I skapelsen ble også mennesket til. Vi er ulike og unike, men alle bærer vi Guds bilde i oss. Vi ble skapt for å elske Gud, for å ta vare på skaperverket og for å leve i relasjoner med hverandre. Fra begynnelsen av er det klart at vi ikke kan være de vi er skapt til å være ved å være atskilt, verken fra Gud, hverandre eller skaperverket. Kristen tro har derfor på en grunnleggende måte noe relasjonelt over seg, fordi det er Guds vilje at hele skapelsen, forsont i Kristi kjærlighet gjennom Den hellige ånds kraft, skal leve sammen i enhet og fred (Ef 1).

Metodistkirken er et trosfelleskap. Vi er ikke kirke fordi vi deler de samme verdiene, oppfatningene eller meningene, men fordi vi deler den samme troen. Vi er kirke sammen, i alt vårt mangfold, fordi vi alle blir tatt imot av nådens Gud.

Bibelen selv kanoniserer et kirkelig mangfold, samt en enhet midt i dette mangfoldet som er gjensidig berikende. Forbildet for dette finner vi i Det nye testamentet, helt fra de første kristnes tid: Til tross for mangfold, ulikheter og forskjellige standpunkter i til dels store saker, var kirken preget av en overordnet opplevelse av å være søsken, Jesu etterfølgere og partnere i Guds misjon. Dette kommer blant annet til uttrykk i fortellingen om det store Jerusalem-møtet i Apg 15:1-31 og i den bitre striden mellom Paulus og Barnabas om Johannes Markus' rolle, der de to for fredens skyld ble enige om å dra hver sin vei i Apg 15:36-41. Også i situasjonen der det skulle velges en ny apostel (Apg 1:14-26), i situasjonen der man besluttet at man trengte diakoner (6:1-7), i forbindelse med mottakelsen av Saulus i kirkens felleskap (9:26-30) og i forbindelse med Peters møte med de andre lederne i Jerusalem etter opplevelsene hans i Jaffa og Cæsarea (11:1-18) ser vi noe av den samme grunnholdningen komme til uttrykk.

Uenighet er også en del av kirkens historie. Metodistkirken har alltid lagt vekt på refleksjon og friheten til å komme fram til ulike svar på forskjellige spørsmål. På dette området var Wesley tydelig: Han så betydningen av å tenke klart. Han hadde sterke overbevisninger som han argumenterte engasjert for. Samtidig hevdet han at ingen kunne være sikker på at ens egne overbevisninger var de rette. Det hører med til det å være menneske at man tar feil og at man ignorerer ting. Selv vurderte han trosoverbevisninger ut fra i hvilken grad de bidro til forvandlingen av mennesket. Så lenge det kunne dokumenteres at en spesiell trosoverbevisning ikke hindret Guds frelsende verk, ville han tillate den, selv om han personlig var uenig. Derfor har han også blitt kjent for dette: «Tenk selv og la andre tenke!» En slik undrende og reflekterende livsholdning vil nødvendigvis føre til ulike konklusjoner på mange spørsmål, fordi vi mennesker er så forskjellige. Det er dessuten ikke alle spørsmål som har enkle svar.

Det at vi kommer fram til ulike svar på livets mange spørsmål er berikende for et fellesskap. Derfor har Metodistkirken vært motvillig til å formulere sin lære i presise trosformuleringer, som definerer hvem som er innenfor og hvem som er utenfor, formuleringer som stenger og avgrensner. Fokuset har heller vært på hvordan vi praktiserer troen. Når troslæren har blitt formulert har det blitt gjort åpent og inkluderende for å kunne favne mye, slik at muligheten for ny innsikt og nye formuleringer stadig er til stede og slik at mangfoldet i kirken kan kjenne seg inkludert.

Dette rådet fra kirkens historie er verdt å ta med seg: «Enhet i det viktigste, frihet i det uvesentlige og kjærlighet i alt!» Vi ønsker at Metodistkirken skal være en kirke med stor takhøyde og åpenhet for ulike perspektiver. I stedet for å se på dette som en svakhet, kan det ses på som en styrke. I kirken tolereres - eller: ønskes - mangfold, diskusjon og uenighet. Det har med troverdighet å gjøre. Kanskje kan vi derfor si at det å være del av en kirke hele tiden er å balansere mellom prinsipp og pragmatikk?

Kristen tro fortolkes ikke helt likt av mennesker, selv om de befinner seg i samme kontekst. Derfor er ikke et kirkefellesskap fritt for uenighet, men et sted hvor den får utspille seg. Enhet er verken et resultat av enighet eller en tilstand uten sterke og motstridende påstander. Dette er ikke overraskende: Kirkelig praksis og teologi beskjeftiger seg med mange av tilværelsens store og eksistensielle spørsmål. Svarene, derimot, er ikke evige og uforanderlige. De er gjenstand for uenighet og har mange svar. Uten uenighet og et mangfold av ulike stemmer som forsøker å fortolke hva kristen tro betyr, risikerer den teologiske refleksjonen å opphøre. Den amerikanske teologen Kathryn Tanner beskriver derfor kristne fellesskap som «a community of argument», hvor fortolkninger av virkeligheten, hvordan kristen tro skal forstås og artikuleres, ikke er gitt, men hele tiden forhandles om.

Dette understreker at kirkens teologiske refleksjon aldri blir ferdig, men er noe som kontinuerlig må arbeides med. I den forbindelse vil vi uttrykke takknemlighet for Hilde Marie Movafaghs viktige arbeid med «den forutgående nåde» som har ledet fram til en doktorgrad. I avhandlingen definerer hun den forutgående nåde som «Guds nærvær, et nærvær som inkluderer tilgivelse, kraft, invitasjon, utrustning - et nærvær som finnes overalt, hos alle mennesker og i skaperverket» og argumenterer for nødvendigheten av formuleringer og sammenhenger som gir mening for dagens mennesker.

Fra denne årskonferansen legges det opp til at konsensusbehandling skal være en del av forretningsordenen, som et verktøy vi kan benytte oss av. Den direkte foranledningen til dette er erfaringene vi hadde med denne metodikken på årskonferansen i 2019, men anliggendet stikker også dypere.

Vi opplever at konsensus bedre reflekterer kirkens vesen som nettopp et trosfellesskap enn tradisjonelle saksbehandlingsprosedyrer ofte gjør. I 1 Kor 12:12-27 snakker Paulus blant annet om at alle delene av kroppen trenger hverandre. På samme måte som en fungerende kropp er i stand til å integrere alle kroppsdelenes bidrag, fungerer en kirke best når den gjør bruk av alles evner, historie, erfaringer, hengivenhet og tradisjoner. Måten vi forholder oss til hverandre på i fellesskapet er med andre ord ikke likegyldig. I dette ligger det også en anerkjennelse av og respekt for alles bidrag. Den viktigste begrunnelsen for å videreutvikle arbeidet med konsensus handler derfor om dette: Kirken arbeider mot atskilthet og splittelse slik at Guds forsonte fellesskap kan bli synlig i verden. Dette kan gjøres ikke bare i vitnesbyrd og tjeneste, men også i måten beslutninger fattes på. Den måten man arbeider på bør preges av intensjonen om å fremme liv i fellesskap og forsoning, og målet med konsensusmetodikk er derfor bedre beslutninger, bedre implementering av beslutninger og bedre grupperelasjoner.

Fortellingen om apostelmøtet i Jerusalem (Apg 15) og de hendelsene som leder fram til dette, er den historien som gir oss det mest omfattende bildet av hvordan de første

kristne fattet beslutninger, og den er en mønsterfortelling om beslutningsprosesser i kirken: Historien begynner med «konflikt og et heftig ordskifte» (Apg 15:2). Og selv om Lukas' fortelling er forholdsvis nøktern, er det all grunn til å tro at konfliktnivået var høyt, frontene skarpe og ordene harde, særlig hvis vi ser på hva slags formuleringer Paulus bruker om sine meningsmotstandere i Galaterbrevet. Denne situasjonen må løses. Sannsynligvis var situasjonen så alvorlig at den handlet om hvorvidt det framover skulle være én eller to kirker.

Skildringen av prosessen med å finne en vei framover er veldig menneskelig på mange måter: Ulike mennesker bidrar med sine perspektiver og forskjellige synspunkter lyttes til. De konsulterer og lytter. Tvilen kommer til uttrykk og vi forstår at det er levende mennesker som sammen søker sannheten. Åpen opposisjon og ulike syn er en del av prosessen. Ingen kan henvise til en tydelig ekstern autoritet og det virker heller ikke som om Ånden gir noen direkte anvisninger. Kirken er selv overlatt til den harde og vanskelige jobben det er å lytte til hverandre, være i konferanse og nå fram til en løsning som sannsynligvis ikke alle er fornøyde med. For å klare dette trenger de alle å være i samme rom til samme tid og bruke den tiden de trenger. Det lar seg ikke gjøre å løse denne saken uten å møtes ansikt til ansikt, selv om det medfører et «heftig ordskifte» og, helt sikkert, forvirring, frustrasjon og sinne.

Men i denne situasjonen, den vanskeligste situasjonen den tidlige kirken stod overfor, klarer den å finne en vei videre. Og alle de sentrale lederne bidrar med sine perspektiver: Peter påberoper seg erfaring og fornuft, Paulus og Barnabas vitner om hva de har sett at Gud har gjort og Jakob forankrer dette i skriftene.

I all sin menneskelighet er dette en teologisk prosess, som foregår i et samspill mellom menneskelige faktorer og guddommelig veiledning: For det første fordi det er *troen* som søker forståelse, ikke på et abstrakt nivå, men i en helt praktisk situasjon: Hvordan kan vi forstå det som skjer nå og hvilke konsekvenser får denne forståelsen for kirken? For det andre er det *kirken* som søker forståelse. Historien begynner med opplevelsene til to enkeltmennesker (Peter og Kornelius, og interessant nok er det sistnevnte som forstår først), men siden blir flere og flere involvert helt fram til en beslutning fattes av kirken som helhet. I denne prosessen oppdager kirken nye dimensjoner i troen (15:11). Man kan si at det nettopp var uenigheten – eller konflikten – som skapte den nye forståelsen og som var nødvendig for å skape transformasjon. For det tredje er det kirkens tro på *Gud* som artikuleres, fordi beslutningen de nå handler om å si ja til det Gud gjør selv om dette i utgangspunktet lå utenfor kirkens forståelse.

I metodistisk sammenheng bruker vi uttrykket «Christian Conferencing» (eller «Den kristne samtalen»), om noe som har vært en del av kirkens liv siden starten. I forkant av Generalkonferansen i 2016 utarbeidet Faith & Order noen oppsummerende punkter:

- Christian Conferencing er et nådemiddel, som innebærer at Gud alltid er til stede i denne praksisen og formidler sin nåde til oss når vi engasjerer oss i den.
- Hensikten med Christian Conferencing er å vokse sammen i hellighet som disipler.
- Gjennom Christian Conferencing søker vi Guds vilje gjennom å dele innsikt med hverandre.
- Christian Conferencing er ikke høflig uenighet eller bare høflighet midt i kontroverser - vi skal snakke ærlig, åpent og respektfullt med hverandre.
- Christian Conferencing bør planlegges nøye.
- Christian Conferencing er en prosess og en åndelig praksis som ikke trenger å føre til en konklusjon. En sak kan legges til side og hvile til vi tar den opp på et senere tidspunkt.
- Christian Conferencing bør alltid skje i en ånd av bønn.
- Christian Conferencing som et nådemiddel er en del av vår metodistiske arv og en praksis vi bør feire og fremme.

I mars i år publiserte kabinettet en uttalelse om veien videre for kirken, på bakgrunn av at både neste generalkonferanse og neste sentralkonferanse er utsatt, henholdsvis til august/september 2022 og mars 2023, og vi siterer noe fra denne:

Koronasituasjonen har gitt oss en slags «pause» fra samtalen om hvordan kirken skal forholde seg til vigsel for og ordinasjon av LHBT+-personer. På noen måter tror vi dette har vært godt (...) Vi mener (...) at vi i denne perioden har kjent at relasjonene innad i kirken har blitt forsterket og at opplevelsen av å være en konneksjonal kirke har blitt styrket. Derfor er det mange som kjenner - kanskje sterkere enn før - at det er mye som står på spill dersom kirken blir splittet og at vi er villige til å strekke oss enda lenger for å bevare kirkens enhet. Vi har en felles historie som går langt tilbake i Norge. Gjennom disse årene har vi alltid hatt kirkelige og teologiske spørsmål vi har vært uenige om. Vi tror derfor at det som er skapt gjennom koronatiden kan hjelpe oss i denne situasjonen.

Årskonferansen i 2019 gjorde følgende vedtak: «Vi erkjenner at det er mange i Norge som har et annet standpunkt enn det generalkonferansen vedtok og at det derfor går mot en kirke i Norge som inkluderer begge syn. Samtidig er det et klart mindretall som ønsker å holde fast ved kirkens tradisjonelle syn».

Selv om fullføringen av denne prosessen vil ta lengre tid enn det vi ønsker, er det ikke noen tvil om at kirken, også internasjonalt, beveger seg i retning av full inkludering. Metodistkirken i Norge kommer derfor til å bli en kirke som inkluderer fulle rettigheter for LHBT+-personer. Det er vi på vei. Det er det ikke minst viktig å formidle til LHBT+-personene selv, enten de er i eller utenfor kirken.

På bakgrunn av årskonferansens vedtak i 2019 har det vært naturlig for flere av våre menigheter å fatte vedtak om å stå på listen over «Trygge menigheter» som Skeivt kristent nettverk (et nettverk av lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og støttespillere, som har bakgrunn fra eller tilhørighet til ulike kirkesamfunn og bevegelser) har tatt initiativ til. Det er i overensstemmelse med kirkens posisjon, som anerkjenner LHBT+-personers plass og deltakelse i kirken.

Samtidig er vi opptatt av at Metodistkirken forblir en romslig og åpen kirke der så mange som mulig kan leve sammen i gjensidig respekt, på tvers av ulikheter og divergerende syn, og der ingen tvinges til å handle mot sin egen overbevisning. Vi er derfor takknemlige for uttalelsen fra tre av de europeiske biskopene som understreker sine intensjoner om at Metodistkirken skal forbli en kirke der det også skal være rom for de med et tradisjonelt syn (...) Hvordan vi skal tilrettelegge for dette, vil (...) ha fokus framover.

Læringsfellesskap

I forbindelse med prosessen rundt «Metodistkirken mot 2030» har vi uttrykt et ønske om at både kirkens sentrale organer, men også lokale menigheter, engasjeres i brede samtaleprosesser om hva som kjennetegner Metodistkirken, hvordan vi forstår oss selv og vårt oppdrag og hva slags kirke vi ønsker å være.

Koronapandemien har definitivt ikke gjort dette mindre viktig. Kirken skal være et fellesskap der vi sammen reflekterer over hvordan vi framstår og hva vi gjør, og vurderer og videreutvikler praksis, slik at vi kan være en innovativ og utviklende organisasjon. Med dokumentet «Metodistkirken mot 2030» har vi lagt et godt grunnlag for denne prosessen. Vi har et felles ansvar for å legge til rette for en god utvikling og vi er overbevist om at utvikling skjer i dialog og samhandling, som hjelper oss til å utvikle vi en rikere forståelse av god praksis. Heldigvis ser vi mange eksempler på menigheter som viser nysgjerrighet og engasjement for å undersøke og lære mer og som er villige til å prøve nye tilnærminger og ny praksis.

Her, som på mange andre områder, har vi mye å lære av de beste «toppresterende» i Norge, nemlig idrettsbevegelsen. Treneren for det norske hopplandslaget for menn, Andreas Stöckl, sier for eksempel: «Man skaper ikke vinnere, man skaper gode prosesser og kompetanse i alle ledd. Da får man en prestasjonskultur».

Som kirkens ledere anser vi at vår oppgave ikke handler om å detaljstyre, men om å istandsette, myndiggjøre, observere, støtte og utvikle praksis som gir læring, heie fram, bygge opp engasjement, se utfordringer i samfunnet, oppmuntre, vise tillit og bidra til å fremme en ønsket organisasjonskultur, preget av vilje til nytenkning og innovasjon. Derfor er vi nødt til å prioritere utvikling av samarbeid og relasjoner for å bygge tillit.

I dag stilles det store forventninger til prester, diakoner og andre ledere. De skal ikke «bare» forkynde, forrette kirkelige handlinger og utøve sjelesorg, men være teamarbeidere, vite noe om målformulering og evalueringsformer, bidra til å utvikle ny praksis, kjenne til betydningen av organisasjonsutvikling og ledelse og profilere virksomheten utad. Dette forutsetter blant annet å ta initiativ til refleksjon og dialog med andre, samarbeide om å videreutvikle kunnskaper, ferdigheter og dømmekraft, skape og delta i en samhandlingskultur der alles synspunkter lyttes til og tas på alvor, respektere andres kompetanse og erkjenne grensene for egen faglighet og ta ansvar for å finne løsninger. Den tiden er for lengst forbi da presten og diakonen ble sett på som den ene som gjør tjeneste på vegne av menigheten. Nå må prester og diakoner, ved å balansere egen kompetanse med fellesskapets kompetanse, bidra til å skape et miljø som muliggjør hele Guds folks tjeneste og fremme en felles og likeverdig refleksjonsprosess.

For 15 måneder siden ble vi plutselig kastet inn i koronatiden. Det meste ble snudd på hodet, også i kirken. Veien ut av denne tiden har vært lang og gradvis. Men nå når virkeligheten er mer som den var før, er det grunn til å stille spørsmålene: Hva slags ny «normal» er det som venter oss? Hvordan ser verden ut for kirken nå? Hva har vi oppdaget og lært som bør prege oss på veien videre?

Som tilsynsprester har vi kjent på en ambivalens i denne tiden: Vi vet at mange menigheter og medarbeidere har hatt en vanskelig tid, der fokuset har vært på å håndtere den daglige situasjonen som best man kan, ved å ta vare på hverandre og navigere gjennom og romme usikkerhet uten å vite hvor man er på vei. Mange prester, diakoner og andre ledere har hatt en krevende og vanskelig arbeidssituasjon og vi har vært opptatt av å gi støtte i denne tiden. Samtidig har vi vært opptatt av å «bruke» koronasituasjonen til å reflektere over hva vi lærer, hvilke varige endringer vi vil se og hvilke prosesser vi har behov for å fortsette med eller igangsette for å være best mulig rustet til å møte framtiden. Vi mener at vi har forutsetninger for å være proaktive premissgivere for kirkens framtid. Vi sier det fordi vi registrerer at vi klarer å være kirke på nye måter når vi må og fordi vi har vist at vi har vitalitet til å respondere relevant og meningsfullt i en krisesituasjon. I det følgende vil vi peke på noen utfordringer vi mener vi bør reflektere over:

Fra å «samles» til å «knytte sammen»: De siste årene har vi sett en utvikling der mer og mer gjøres hjemmefra, blant annet arbeid, handling, trening og utdanning. Vi har skjønt og tatt konsekvensene av at vi ikke trenger å dra et annet sted for å engasjere oss. Korona har forsterket denne utviklingen. Vi tror derfor det er grunn til å forvente at mange i lang tid framover vil unngå store forsamlinger. Dette må vi ta konsekvensene av i kirken og erkjenne at også folk som ikke kommer i kirken, kan være like engasjerte som de som kommer. Dette handler ikke om at folk dropper ut eller om manglende engasjement, men om en ny form for engasjement. Derfor bør fokus ikke primært være på å «samles», men på å «knytte sammen», også de som deltar digitalt og de som velger mindre fellesskap. Her har vi mye å lære fra våre erfaringer med smågrupper, særlig når disse fungerer inkluderende og utadrettet. Vi tror mindre sosiale samlinger vil bli mer vanlig framover.

Annet syn på kirkebygget: Som en konsekvens av det forrige punktet tror vi at vi etter hvert vil få et nytt syn på selve kirkebygget. For ofte blir kirke det samme som kirkebygget, men koronatiden har lært oss noe om at kirke er noe annet. Alt for ofte er vi opptatte av vår kirke, vår bygning og vår aktivitet, noe som muligens gjør at vi er for opptatte til å forlate kirken. Hva må vi derfor slutte med eller tenke annerledes om?

Fellesskap: Dette får også konsekvenser for hva vi tenker om fellesskap. Vi tar ikke til orde for at sosiale relasjoner er mindre viktige for folk – kanskje får behovet for sosiale fellesskap et oppsving etter korona og kanskje klarer kirken å profitere på dette - men vi mener vi bør tenke gjennom et ensidig fokus på fellesskap som misjonar strategi og særlig hvordan dette samsvarer med mennesker i et individualistisk samfunns behov for selvstendig søken og refleksjon.

Fra metode til oppdrag: Kirkens mål er ikke å samle folk i kirken, men å la mennesker oppleve fellesskap med Gud og hverandre slik at de istandsettes til å bli etterfølgere som bidrar til å forvandle verden. Hvis vi «bare» er opptatt av å fylle kirken, vil vi miste muligheten til å gjøre det vi tror vi er til for. Vi kan gjerne sammenlikne med sammenhenger som en restaurant eller et treningsstudio: De eksisterer ikke for å samle folk i sine lokaler, men henholdsvis for å gi folk mat eller få folk til å trene. Gjennom koronatiden har mange funnet helt nye måter å gjøre dette på. Det skyldes fokus på oppdrag, ikke på metode.

Generasjonsskiller: Mange har sagt at etter korona vil generasjonsskillene bli tydeligere enn noen gang før. Desto viktigere er det at vi gir rom for ungdommene. De representerer kirkens «førstelinjetjeneste» og må derfor i mye større grad lære oss hvordan vi skal være kirke. Barn og unge har, kanskje mer enn noen gang før, behov for sosiale og meningsfulle møteplasser. Det må være et prioritert område for oss framover. Våger vi å spørre ungdommene, både de aktive, men også de litt mer i periferien, om hvordan de ønsker at kirken skal være om fem år dersom de skal fortsette å være der - og ta konsekvensene av det de sier?

Digital kirke: Selv om mange av oss nå er lei av sosiale medier og digitale gudstjenester, er dette noe vi må fortsette å bruke, som et nødvendig supplement til tradisjonelle samværsformer. Som kirke har vi vært opptatt av at dette har vært en vanskelig tid å være kirke i - og det er riktig. For folk flest har fokuset vært mer på at dette har vært en vanskelig tid å være menneske i, der vi kanskje mer enn noen gang før har kjent på sårbarhet og begrensinger. Noe av det vi opplevde i koronatiden var at kirken og kristen tro i mye større grad kom hjem til folk. Det var rett og slett sånn at den digitale verdenen skapte nye hellige steder, som la til rette for deltakelse, men også til utforskning av eksistensielle spørsmål. Kanskje kan vi si at dette var enda en bekreftelse på at Gud ofte er på steder der vi ikke forventer at Gud skal være? Vi kan aldri konkurrere i kvalitet med profesjonelle aktører, men vi må bruke vår styrke – nærheten, det lokale, kjennskapene og relasjonene – til å nå ut. Flere av våre menigheter har lyktes godt med dette det siste året, og her må vi prioritere ressurser for å få en bedre og mer målrettet tilstedeværelse på internett.

Kirkelige entreprenører vil blomstre: Kirkens måte å arbeide på ble utviklet for noen hundre år siden og mange kirker har ikke vært godt nok forberedt på endringer som kommer i håp om at ting vil gå seg til. Vi tror at tiden framover vil være en tid der kirkelige entreprenører vil blomstre – hvis de slipper til. Derfor er vi glad for at kirken har vedtatt å sette av midler til å utvikle «Kirke på nye måter». Vi må alle bidra til en kultur der vi ønsker og framelsker det å oppdage og utforske nye måter å være kirke på. Vi tror endring er uunngåelig og at bevegelsen i kirkelig virksomhet framover vil handle mer om «gå ut» enn om «kom til oss». Dessuten er det slik at konkurransen om folks oppmerksomhet og engasjement vil øke, og folk vil velge sammenhenger der de kjenner at de er med på å gjøre en forskjell.

I år blir 250-årsjubiléet for Hans Nielsen Huges fødsel feiret. Det er interessant å lese og høre om Hauge og om de forandringene som fant sted i det norske samfunnet som følge av hans gjerning. For det går et markant skille i norsk historie før og etter ham. For eksempel: Hvis vi leser rettsprotokoller fra mange bygder i Norge på 1700-tallet - før Hauge begynte sin reisevirksomhet - så vil vi se at mye av historien er preget av drap og fyll og bråk. Bygda Ål i Hallingdal er ikke noe unntak i så tilfelle. Hauge hadde to korte besøk der, i 1800 og i 1802. Det var to besøk som fikk vidtrekkende konsekvenser både for bygda og for enkeltmennesker. For hvis vi leser rettsprotokoller fra Ål noen år etter dette, så vil vi se at mye ble annerledes: Drapene er det helt slutt på. Bygda ble mer og mer preget av det Hauge og hans venner stod for og praktiserte.

Slik forandret et helt lokalsamfunn seg på grunn av det én mann satte i gang. Og det samme mønsteret finner vi igjen mange steder i landet. Hauge-vekkelsen var en historisk kraft som satte et tydelig skille i norsk historie. Samfunnet merket det først og fremst gjennom folk som tok ansvar for sitt nærmiljø, som fikk orden på sitt eget liv og som mer enn gjerne hjalp andre. Historikeren Francis Sejersted har sagt noe om at hele klimaet i samfunnet ble et annet etter Hans Nielsen Hauge. Vi ser mye av det samme i kjølvannet av metodismen, både i England, USA, Norge og andre steder: En slags karakterdannelse, som fører til forvandling av både enkeltmennesker og lokalsamfunn.

Hvis noen hadde fortalt Hans Nielsen Hauge hva han skulle utrette, så ville han nok ha sagt: «Det er umulig!» Han fikk ingen stor visjon om å vinne Norge, han gikk ikke ut med store planer. Men han hadde fått noe å dele, og han begynte med å gå til sine nærmeste. Siden bare vokste det av seg selv.

Vårt samfunn er helt annerledes enn det samfunnet Hans Nielsen Hauge levde og virket i. Vi lever i et samfunn som ofte omtales som et post-sekulært samfunn. Uansett samfunn, så er kirke en måte å være til stede i verden på som er preget av kjærlighet og tillit til Gud. Kirkens oppdrag, vår misjon, er «finding out where the Spirit is at work, and joining in» - som det heter i Kirkenes Verdensråds misjonsdokument. Frimodig skal vi derfor fortsatt tenke nytt, dristig og offensivt, i forvissning om at Guds oppdrag til oss som metodister er uforandret: Å fortelle det samme budskapet som før til mennesker som dypest sett er de samme som tidligere generasjoner: Mennesker som trenger Gud, som bærer i seg en lengsel etter fellesskap med Gud og med medmennesker og som ønsker å bruke livet sitt på å gjøre verden til et bedre sted for flest mulig mennesker.

I over 160 år har Metodistkirken vært en levende og aktiv kirke i Norge, der mennesker har kommet til tro og fått næring til sitt liv som kristne. Vi har gjort og vi gjør fremdeles et viktig kirkelig, diakonalt, pedagogisk og kulturelt arbeid - ikke minst av forebyggende art. Vi har vært, og vi ønsker fortsatt å være, en kirke i sentrum, en kirke som er til stede der hvor mennesker lever sine liv.

Østre distrikt (Knut Refsdal)

- Mitt primære arbeidssted er på hjemmekontor i Moss, men jeg har også kontorplass ved hovedkontoret i Oslo.
- Ni av årets menighetskonferanser har blitt flyttet til høsten.
- I tiden etter siste årskonferanse og fram til nå har jeg talt, holdt andakt og/eller undervist 22 ganger.
- Tilsynsprestkomiteen har hatt ett møte dette konferanseåret.
- Verv: Hovedstyret (inkludert Arbeidsutvalget), Tjenesterådet, styret for Det teologiske seminaret, Liturgikomiteen, MNA, representantskapet i Det Norske Bibelselskap, valgkomiteen for Det Norske Bibelselskaps representantskap, Nådens fellesskap, styret i Betanien Oslo, styret i Betanien Hospital Skien, Betanien Diakoniråd, Rådsmøtet i Norges Kristne Råd, Round Table i biskopsområdet, Utvalg for kirkens framtid i den norske årskonferansen, Ressursgruppe for Kirke på nye måter i Norges Kristne Råd, planleggingsgruppa for World Methodist Conference i Gøteborg i 2023, landsstyret i Blå Kors Norge og styret i Stiftelsen Blå Kors Fredrikstad. I tillegg er jeg leder i Moss idrettslag.
- Studier: Jeg holder på med Praktisk-pedagogisk utdanning ved Høgskolen i Østfold, et studium som er planlagt ferdig i 2022.
- Jeg lager en podkast kalt «Kirke på nye måter», som handler om å være kirke i Norge i 2020-årene.
- Jeg skriver en artikkel til alle utgavene av Brobyggeren.

Nord-Vestre distrikt (Ingull Grefslie)

- Reiser har dette året vært svært redusert pga. Covid-19. Det har vært lange perioder med påbudt hjemmekontor.
- Menighetskonferanser har blitt holdt som digitale pastoratkonferanser.
- Jeg har holdt 58 andakter og prekener og deltatt bl.a. på zoomgudstjenester der fysiske samlinger ikke har vært mulig.
- Tilsynssamtaler er gjennomført.
- Jeg har hatt to begravelser lokalt.
- Jeg har månedlige telefonsamtaler med alle prester på distriktet. Dette er nå endret til jevnlig digitale distriktsmøter for diakoner og prester.
- Verv: Nettverk for kvinnelige kirkeledere, medlem av AU og Metodistkirkens representant i Norges Kristne Råd, Norges Kristne Råds representant i Religionspolitisk utvalg (RPU) og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL), medlem av Sentralkonferansens råd. Møter ex officio i Metodistkirkens Misjonsselskaps styre, landsstyret i MBU, Hovedstyret, Areakabinettet, Tilsynsprestkomiteen, styret i Stiftelsen Betanien Bergen og styret i Stiftelsen «Metodisthjemmet» Bergen.

Annenhver uke møtes alle prester, diakoner, lokalpastorer og sentralt ansatte til digitale personalmøter. Programmet er todelt: Gjennomgang av de to kommende søndagenes pretekster og informasjon.

I perioden 19.-22. april avholdt vi en digital landssamling der følgende temaer ble tatt opp: «Kirke på nye måter», «Organisering av kirken – lokalt og nasjonalt», «Kommunikasjon i sosiale medier» og «Presterollen i endring».

Mysen & Moss, 24. mai 2021
Ingull Grefslie & Knut Refsdal
tilsynsprester